

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**R. P. Pauli Segneri Societatis Jesu Brevis Vitæ Historia
cum ejusdem Concordia Quietis & Laboris in Oratione,
Expositione in Psalmum Miserere, Considerationibus de
Inferno, Expositione Cantici ...**

Massei, Giuseppe

AUGUSTÆ Vindel. & DILINGÆ, 1707

VD18 12383155

cap. 3. Refellitur divisio quædam arbitraria in viam Orationis interiorem, & in viam exterioriorem, quæ ad id inventa videtur, ut velut Epilogo colligatur, quidquid Meditantes præ Contemplantibus ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-47773](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-47773)

Caput III,

*Refellitur divisio quædam arbitraria in viam Oratio-
nis interiorem, & in exteriorem, quæ ad id inventa videtur,
ut velut Epilogo colligatur, quidquid Meditantes præ
Contemplantibus contemptibiles reddit.*

I.

Misera Meditatio! Et tamen ipsa est ipsissima, quam
toties laudibus extulit David Rex, quando dixit:
*Meditatio cordis mei in conspectu tuo semper. Lex tua
Meditatio mea est. Testimonia tua Meditatio mea est. In
Meditatione mea exardescet ignis.* Est inquam illa ipsissima.
Est enim meditatio communis ille habitus, quo humanis in
cordibus animatur ignis Caritatis actualis in DEUM:
ignis qui illustrat; ignis qui accendit, ignis qui comburit;
ignis qui ascendit, ignis qui stridet contra inimicos DEI,
amplius etiam, quam ille fornacis Babylonicæ: *Attenta Bellarm.in
Meditatio rerum celestium, ordinaria via est ad accendendum Pl.48.v4.
ignem actualis caritatis DEI.* Sic explicavit Card. Bellar-
minus. Neque hîc prætereunda est ratio, quam tenuit
David, quando dixit: *In Meditatione mea exardescet ignis.*
Dicere poterat: *accendetur.* Dicere poterat: *ardebit;* quem id
latet? dixit tamen *exardescet,* juxta illud, quod in rem
præsentem ponderavit Hugo. Facit enim Meditatio, ut
ignis caritatis actualis non accendatur solum in corde, ut in
Incipientibus fieri assolet, sed facit etiam, ut excitetur de-
nuo, ut animetur, ut vires perpetuò augeat, eodem ipso
fervore, quo primùm accendi consuevit, id quod nemini
non convenit. *In Meditatione mea exardescet ignis, id est, Hugo in
ait Hugo, Meditatio mea faciet eum exardescere inchoative, Pl.58.v.5.
ita*

Jer. 6. 1. *ita quòd nunquam cessabit ardere. Juxta illud: Ignis in altari meo semper ardebit, quem nutriet sacerdos, subjiciens ligna manè per singulos dies. Et tamen, O misella Meditatio: ingeminem necesse est. Non possunt omnia colligi vituperia, quibus illa nuper adeò proscissa est. Paucula aliqua indicabo duntaxat, quæ unus aliquis solus congestit in libello suo, ut quisquis illum legit, dignetur attentè circumspicere, ubi ponat vestigia, ne in foveam incidat.*

Dicit igitur, *Meditationem esse modum eundi ad DEUM Incipientium: perinde ac si illâ usi non sint Sancti maximi, & tam multi quidem, etiam ætate jam senili. Dicit præterea, esse modum sensibilem & materialem, nec non statum sensibilem & materialem. Perinde, ac si cuilibet mortali adhuc carne vestito res haudquaquam difficilis sit conjungere se DEO alio modo, quàm pendente à sensibus & materia. Dicit: Amorem erga DEUM, ejus qui opus habet in formatione Intellectus (quæ est illa, quam dat Meditatio) esse amorem valdè parcum, multum pendentem à creaturis, guttis tantum finitum, & quidem his per intervalla duntaxat deciduis. Perinde ac si amor valdè accensus, valdè purus, plenus & stabilis his in terris ad eos restringatur, qui renuunt admittere informationes, quas in Meditacione de DEO dat intellectus: id quod, pro eâ quâ tum hebetudine, mihi videtur paululum ultra æquitatem. Dicit, imò ut rem minimè dubiam supponit, quòd qui non Contemplatur, sed meditatatur, non amet DEUM, ut est in se, sed sicut illum Phantasia ipsi repræsentat: ad quæ verba ego cohorresco. Dicit, quòd Divina Majestas valde bene sciat, quòd, ut ad ipsam accedatur propiùs, ad documenta ipsiusmet percipienda, medium idoneum non sit id quod subministrat propria industria (heu me! video serpentem valdè horridum:*

ridum : acceleremus gressum ; imò non acceleremus, oportet illum contere) mediū, inquam, non sit, quod subministrat propria industria, nec id, quod ratiocinatio propria ; sed illud quod suggerit Resignatio cum silentio. Ego hīc tam effrons non sum, ut penetrare velim in magnam Divinæ majestatis mentem, ut sciam, quid illa sciat ; ego enim ad solem tam magnum sum abjectissimus vespertilio. Scio tamen, quòd Divina Majestas, ut ad ipsam appropinquemus, & intelligamus ejus documenta, sexcentis SS. Litterarum locis, nos hortetur ad utendum industriā propriā, ad utendum ea intelligendi facultate, quam nobis ipsa largiri dignata est, ad hunc ipsum planè finem. *Sapientiam* Eccl. I. 32
omnium antiquorum exquiret Sapiens, & in Prophetis vacabit, narrationem virorum nominatorum conservabit, & in versutias parabolarum simul introibit. Occulta proverbiorum exquiret, & in absconditis parabolarum conversabitur. Sufficiat unus hic locus Ecclesiastici: unus enim multis æquivalet. Dicit, aut immemor, aut incurius effati jam allati, quòd *quantumcunque Docti purè speculativi* (quales ille vocat eos, qui aut suā culpā, aut sinistrā sua sorte, aut quā aliā causā non sunt provecti ad Contemplationem mysticam) *non exeant ab imo fundo eminentis Divinæ sapientiæ, quæ odit* (quis id sibi persuasisset?) *quæ odit tanquam mortem formas & species.* Sed gratiæ DEO ! hīc tonitru vehementius fuit ipso fulmine. Si Divina Sapientia non magis odit formas & species, quàm oderit mortem (solentur se qui meditantur) nullo modo eas odit. Et ubi tandem in tota hac rerum universitate inventa est ista doctrina, quòd DEUS oderit formas & species ? has si odit, odit igitur & mentes hominum, in quibus illæ perpetuò diversantur, odit Prophetias ; odit Parabolas, odit narrationes omnes, quas

quas sacri Historici non alia ratione de Christo nobis reli-
quere. Dicit, quod *commixtio* (placeat prabere aures at-
tentissimas) quod *commixio modica scientia* (miseros S. Au-
gustinum, S. Gregorium, S. Hieronymum, S. Ambrosium,
miserum etiam S. Thomam, qui tantum ejus scientia ha-
buerunt; quæ eorum tandem fors fuerit?) *comixtio*, inquam,
modica scientia semper impedit aeternam, profundam, puram,
simplicem, & veram sapientiam. Quam fortunatus futu-
rus fuisset Salomon, si priusquam suam illam tam famosam
petitionem DEO proponeret, hanc doctrinam fuisset imbutus:
næ ille nunquam fuisset petiturus à DEO Sapientiam simul,
& Scientiam, sed solam Sapientiam. Et tamen ille nescio
quomodo, & hanc, & illam petiit. Sed si præstabat solam
habere Sapientiam, ut quid utramque illi DEUS conce-
dit? *Dixit autem DEUS ad Salomonem: quia petisti Sapienti-*
am & Scientiam, Sapientia & Scientia data sunt tibi. Sapien-
tia ad res divinas pertinet, Scientia ad humanas. Ita di-
xit S. Augustinus: *Sapientia divinis, Scientia humanis attri-*
buta est. Latebat autem me hætenus, Sapientiam rerum
Divinarum cum Scientia humanarum pugnare, Illud so-
lud noveram, ambas subjectas esse debere timori DEI.
Quam magnus, qui invenit Sapientiam & Scientiam! inquit
Ecclesiasticus: *sed non est super timentem Dominum. Timor*
Domini super omnia se superposuit. Ideo tam sapientia mun-
di, quam scientia mundi ambæ damnatae sunt, quia super-
bæ nolunt se subicere timori DEI. Nec Sapientia Divi-
na, nec Scientia humana unquam damnanda sunt; imò
placeat audire hæc id, quod S. Mater Teresa scripsit. *Lite-*
rarum scientia meo quidem judicio, est magnus thesaurus pro hoc
exercitio (sermo illi erat de Contemplatione Mystica)
Si tamen animi demissioni conjuncta est. Inde à certo tempore

1. Par. 1.

De Trin.
c. 12.Eccl. 25.
14.

vidi in nonnullis doctis & literatis, quod licet non multo ante cepissent, maximos tamen progressus fecerint; hoc in me accendit ardens desiderium, videndi multos eorum spirituales, ut subinde pluribus dicam. Nunc quod ipsis inculco, hoc est, ne se attollant, absque eo quod eos DEUS attollat. Hoc idiomma spiritus est, intelliget me, qui aliquam experientiam habet. Sed hoc ipsum est idiomma, quod hodie aliqui nolunt capere; dum volunt passim homines inducere, ut nihil faciendo assurgant, non iussi assurgere. Dicit, esse imperfectionem in Oratione habere in mente & fovere formas, imagines, & species, quantumcunque illæ subtiles sint, etsi ipsius adedò divinæ Essentiæ, quia istæ non sunt DEUS. Nimirum perinde ac si qui has non habet, confestim DEUM habeat, aut ad hunc habendum, necessarium sit illas non habere. Eum in finem allegat ille S. Bonaventuram, sed nescio, quo jure. Ubi enim Sanctus doctissime asserit, quod in casu aliquo ad Contemplationem Mysticam necesse non sit formare aliquam cogitationem distinctam, ne quidem ipsius DEI, cum sufficiat affectus, qui erga illum in corde ardet. (*Non ibi oportet cogitare res de Creaturis, nec de Angelis, nec de Trinitate, quia hac sapientia per affectus desideriorum, non per Meditationem præviā habet consurgere.*) Ipse novus Interpres dicit, non esse necesse habere ullam cogitationem. *Oportet hinc nihil cogitare de Creaturis, de Angelis, & de ipso DEO.* Id quod tam est falsum, quam verum est, Contemplationem mortalium non posse videre DEUM in propria essentia. *Quamdiu in hac mortali carne vivimus, nullus ita in Contemplationis virtute proficit, ut in ipso incircumscripti luminis radio mentis oculos infigat.* Et tamen ipse hanc falsitatem, quam S. Bonaventuræ authori tribuit, peregrinā prorsus interpretatione tri-

C c

umpha-

Myst.

Theol. p. r

q. unica. si

tamen S.

Bonaven-

turæ is li-

ber est, &

non illi

falsò attri-

buitur, uti

fert opi-

nio jam

verior.

S. Grego.

ho. 14. in

Ez.

umphabundus subinde ita concludit. *Non potuit Sanctus
clarius loqui.* Nec tamen animum advertit, quàm non idem
sit istarum duarum propositionum sensus. *Non oportet co-
gitare. Oportet non cogitare.* Prior enim eam tantùm vim
habet, ut præscindat; altera autem negat. Imò ut S. Bo-
naventura ibi docet: Anima quando est unita DEO, non
est necesse ut multum labore in formanda ulla cogitatione
ab ipso distincta; hoc addit. Ut enim conjungatur, ini-
tio statim potest prorumpere in hunc affectum: *O Domine,
quando te diligam! quando te constringam! quando te comple-
ctar! quando te faciam totum meum!* Anne totum hoc fieri
potest in Anima sine imaginibus, sine formis, sine figuris,
sine ulla specie, quam illa habeat de DEO præfente, sicut
habet, qui meditatur?

In ead. q.
un. prope
finem.

Dicit; Sed satis tandem est, nimis enim longè recedo
à recta semita, dum desidero manum porrigere alicui, qui
ut clausis oculis quemcunque ducem sequeretur, longius
fortasse ab ea recedere cœperit.

II.

PLacet proinde mihi, hîc lucubrationi huic imponere
finem; monendo tamen sub extremum, omnia quæ-
cunque ab Authore isto sparsim in medium afferuntur non
sine artificio ad existimationem Meditationi detrahendam,
tandem velut in Epilogo comprehendi axiomaticè, quod si-
ne accuratiore examine & trutina intactum præterire non
possum, cùm clausis oculis receptum admissumque, sex-
centis animabus gravissimam perniciem accersere possit:
Est autem hoc. In Oratione mentali duas reperiri vias,
exteriorem unam; interiorem alteram. In via exteriore
stare

stare illum, qui meditatur; cum utatur operâ sensuum; in interiore illum qui contemplatur; quia procedit cum spiritu in Fide. Et idcirco illè tali hypothesi stabilitâ, quæ apud ipsum nihil obscuritatis habet, ad caput bivij, quod ipse formaverat, se collocat, ut ibi transituros expectet, ibique precibus ardentibus invitat omnes, ut relictâ semitâ exteriori interiorem tenere ne dubitent. Ego è diverso istos viatores oro rogoque, ut ne graventur aperire oculos, cum sint viæ, quæ videntur rectæ & amænæ; cum interim ducant in præcipitia. *Est via, quæ videtur homini re-* Prov. 16.
cta, & novissima ejus ducunt ad mortem. 25.

Novi equidem optimè, in via spirituali duplicem viam esse; exteriori unam, interiorem alteram; via enim exteriori ille ambulat, qui attendit ad virtutem externam, magis quàm ad internam. Interiore autem viâ ambulat, qui studet virtuti internæ, non tamen ita, ut unquam negligat externam. In Oratione autem veterum Authorum scio neminem, certè nullum memoria suggerit, qui hanc duplicis viæ divisionem statuerit. Atque adeò illa à Directoribus Animarum inter eas numeranda erit leges, quæ feruntur arbitrariò, nullo commodo, non tamen sine periculo, propter errores, quos semper potest parere omnis novitas loquendi in illis argumentis, quæ tanquam sacra semper retinere debent vestes, quas ipsis adaptârunt S. ncti certo consilio, & ad illa ab invicem dignoscenda; non autem illas crebrò & pro libidine mutare, ut in vestium formis hodie fieri affolet. *Vistabo super omnes, qui induti* Sophon.
sunt veste peregrina. S. Teresia quæ fuit Architecta incli- 18.
ti planè nominis in operibus Orationis, ut hæc probè distingueret, castrum aliquod sibi finxit, cui nomenclaturam dedit Castri interioris; quod denique aliud non est, quàm

cor hominis cum omnibus suis facultatibus. Sed illa in ipso hoc castro interiore posuit tam illum, qui meditatur, quam qui Contemplatur. Extra castrum seu arcem illos posuit, qui viventes in magna non curantiâ nondum ceperunt intrare ad interiorem sui cognitionem, ubi ipsa primas stationes posuit. Stationes autem, seu habitacula ab ipsa disposita fuerunt in certa serie, ut in Palatiis solet, ubi ab uno in aliud transitus patet: juxta gradus stabiles in Oratione ad quos homo ascendit: quanquam gradus isti, ut ipsa monuit, stabiles non sint: cum animabus permitendus sit liber transitus per omnia cubicula & conclavia, ut nunc ad superiora, nunc ad inferiora, nunc ad hinc aut illinc posita conferre se possint, prout eas DEUS ducit. Imò postquam etiam ipsæ pervenerint ad stationes, & cubicula suprema Contemplationis elevata, monet ipsa, per intervalla redeundum ipsis ad infima, qualia sint, quæ Cognitionis sui dicuntur. Distincta proin fuerunt hæc à Sancta cubicula secundum desiderium, quod identidem in animabus crescit, magis magisque placendi DEO. Hinc est, quòd ipsa adverterit in primis stationibus animacula etiam venenata reperiri, quæ illuc cum animabus ipsis penetrârinc. A primis solum Mansionibus usque ad eas, quæ quarti generis sunt, perpendit ipsa, quòd illa solatia interna & spiritualia, quæ percipiuntur in oratione, natales & originem suam magis à nobis, quam à DEO habeant; eò quòd proveniant potissimû à propriis industriis, etsi semper à Divino etiam favore adjunctis. Quibus autem Anima fruitur à stationibus quarti ordinis usque ad septimum, natales suos potiùs à DEO, quam à nobis habeant: sunt enim gratiæ singulari benignitate concessæ à DEO, quando vult, sicut vult, & quibus vult, quin cuiquam in earum distri-

Manf. 22.

Manf. 4.
c. 1.

distributione injuriam faciat. Verum tamen est, quòd illæ plerumque respondeant bonis dispositionibus, quæ semper augentur in Anima, quando ipsa incipit solius DEI habere rationem & æstimationem; dein pergit ad illum accedere propius, mox illum amare, porro mutuis quodammodo cum illo blanditiis indulgere, accensis desideriis; abinde sponsalia etiam cum ipso contrahere, etsi (sicut hæc omnia accipienda sunt) purè spiritualia, ac deinceps ad ipsum Matrimonij nexum procedere.

Quam autem cum ista ac Sanctæ Idea proportionem servasse dici potest, qui meditantes collocat in via exteriori, contemplantes collocat in interiori? In via interiori utrique collocandi sunt, tam meditantes, quàm Contemplantes; dummodo ipsi id agant, ut facultatibus suis internis operentur coram DEO, eâ ratione, quam indicavit David, cum sic DEUM allocutus est: *Invenit servus tuus* 2. Reg. 7.
v. 27.
cor suum, ut oraret te. Neque enim intelligi potest, quomodo mentalem orationem peragere quis possit extra, & non intra mentem.

III.

QUod sic porro ostenditur. Vel hæc via diversa in Oratione ad Intellectum pertinet, vel ad Voluntatem? Si ad Intellectum, quid tandem per DEUM intendit dicere, qui dicit, Meditantem stare in via exteriori, quia utitur sensibus, & Contemplantem stare in via interiori, quia procedit in spiritu cum Fide? Potestne homo operari aut tanquam sensus solus, cum meditatur, aut tanquam spiritus solus, cum contemplatur? cum ipse neque sit sensus solus, nec spiritus solus, sed compositum quid ex sensu & spiritu, perinde cum Contemplatur, ac cum meditatur.

Prò quàm ab his diversa fueru ꝑ principia S. Thomæ :
 nôrat ipse bellissimè, virtutem unam, cùm alteri servit,
 transire quodammodo ad naturam & speciem illius. Unde
 qui non comedit, ut obediat, non tam dicitur Temperans,
 quàm Obediens. Qui cum aliis non conversatur studio
 demissionis animi, non tam taciturnus, quàm humilis vo-
 citatur. Hinc autem quid deduxit S. Doctor? Deduxit,
 quòd actiones ipsius adeò vitæ activæ, quales sunt, eradi-
 catio vitiorum, & virtutum confirmatio, quando referun-
 tur duntaxat ad finem Marthæ, qui est, dirigere actiones
 externas, vocari debeant actiones non nisi vitæ activæ: at
 quando referuntur ad finem Magdalenæ, qui est cognos-
 cere DEUM intus, eundem contemplari, admirari, ama-
 re, experiri, potiùs dicendæ sunt actiones vitæ contempla-
 tivæ. *Quando aliquis utitur his, quæ sunt vitæ activæ, solùm
 a. 1. ad 4. prout disponunt ad Contemplationem, comprehenduntur sub vitæ
 Contemplativa.* Cujus rei ea est ratio & norma; omni in
 negotio denominatio actionis, pretium ejus & pondus, de-
 sumitur à fine Operantis. Sic qui Lauretanam ad domum
 peregrè abit, ut noxios humores exercitatione digerat, di-
 citur ire pedes causâ sanitatis. Qui eodem pergit ad ve-
 nerandas loci reliquias, ac monumenta sacra, ad illa con-
 templanda, omni honore afficienda, pedibus iter facere
 dicitur causâ devotionis. Qui tandem eò vadit ad noxas
 à se contractas expiandas, dicitur ire pedes studio Pœnitenti-
 tiæ. Quàm igitur mera libidine conficta dici debet divi-
 sio duarum viarum in Oratione, unius quæ sit sensuum,
 alterius quæ sit Spiritûs, si is, qui sensibus ibi utitur, illis
 omnibus in animæ commodum utitur, qui donec è carnis
 carcere migret, in quo eum DEUS collocavit, nec recorde-
 dari, nec imaginari, nec intelligere nec velle possit sine
 adju-

adjutorio sensuum? Non est ergo nisi via simplex & unica, constans sensibili & Spirituali, quæ ducit ad eundem finem, qui est, subicere DEO & sensum & Spiritum ejus, qui per eam viam ambulat. Quis proin capere quoquo modo potest, quid tandem spectetur, dum loquendo in ordine ad Intellectum, tanto studio omnes impellimur ad relinquendam viam exteriorem, ut eamus interiore, affirmando, quòd illa sit sensuum, ista verò Spiritus? Viâ sensuum tantum ambulant pecudes. Viâ Spiritus tantum ambulant Angeli. Pro hominibus, dum mortali in vita degunt, necesse est, velimus nolimus, relinquere viam mediam, quæ est sensuum & Spiritus.

IV.

Quod si de Voluntate sermo sit, cujus sit varios Orationis tempore affectus elicere, quid dicendum erit? an quòd etiam hoc ex capite in viâ sensuum consistat, qui meditatur, consistat verò in viâ spiritus, qui contemplatur?

Hæc profectò est res ipsissima. Ita pronuntiat sine ambagibus Author, quocum nobis res est. Et idcirco non perpendens, quòd affectus sensuales, cum referuntur ad excitandum denuò Spiritum, ad illum animandum, inflammandum, non tam dicendi sint affectus sensuales, quàm affectus Spirituales, omnes communi sententia damnat non sine felle, affirmatque *sensibilitas remora est, quæ omnium ferè spiritualium volatum sistit, eosque in Oratione retrorsum agit.*

Itane sensibilitas remora est, quæ volatum spiritualium sistit? Hanc ego assertionem citra discrimen non concessero. Quòd si spirituales in Oratione pro fine habent solatia

latia sensibilia, delicias sensibiles, admitto. Quod si spirituales solatia hæc, delicias has sensiles non habent pro fine, sed tantum ut media referunt ad vigorem Spiritus restaurandum, tum sensibilitatem spiritualibus remoram esse nego ac pernego, & pernegabo tam diu, donec plus crudelitatis induam: id enim nî fecero, quid dicam de Sanctis illis, qui nihil agunt crebrius in oratione, quam ut amoris oscula figant Christi in crucem suffixi vulneribus, quam ut suis circa illa affectibus indulgeant, ut suspirent, singultiant, ingemiscant, & calidis illa rivis abluant? Miseros illos! necesse est omnes eorum affectus & sensa, sensibilia esse non spiritualia. Quid autem? si omnes isti damnantur ad classem & agmen euntium viâ exteriori, his quoque annumerem necesse est Magdalenam illam, de qua Christus ipse ore suo pronuntiavit, *lacrymis rigavit pedes meos: & quod ex quo intravit, non cessavit osculari pedes meos.* Magdalena autem jungendi in eadem damnatione, qui qualescunque sunt? Catharina senensis, Gertrudis, Genovefa, Terefia, Bonaventura, Bernardus, Faulerus & tam multi alij, quibus tantum erat nego: ij eum Christi vulneribus, à quibus avelli non posse videbantur, ut inde surgerent illud nectar suavitatis, & devotionis, quo ipsa præquam flos ullus alius abundant. *Si flores quærendi sunt, ubi promptius invenientur, quam in dulcissimo Christo? manifesti sunt flores virtutum & vulnerum ejus. Consurge nunc, & elevare anima mea, & alis Fidei & Spei ad hunc hortum caritatis enitere, & totum mentis intuitum per varia dispersum, in unum collige, ac apum sedulitatem imitans, ad conficiendum mel devotionis, ad Paradisum caritatis ascende. Sed volandum est per singulos Paradisi istius flores, & singulorum seelia sunt sugenda, nunc ad dexteram, nunc ad sinistram, rivulos*

Luc. 7.
v. 45.

S. Bern. li.
bell. de
Pass. Dom.
c. 44.

Si flores quærendi sunt, ubi promptius invenientur, quam in dulcissimo Christo? manifesti sunt flores virtutum & vulnerum ejus. Consurge nunc, & elevare anima mea, & alis Fidei & Spei ad hunc hortum caritatis enitere, & totum mentis intuitum per varia dispersum, in unum collige, ac apum sedulitatem imitans, ad conficiendum mel devotionis, ad Paradisum caritatis ascende. Sed volandum est per singulos Paradisi istius flores, & singulorum seelia sunt sugenda, nunc ad dexteram, nunc ad sinistram, rivulos

los sanguinis spargentem. Undelibet (audis? Bernardus est, qui loquitur) undelibet quarenda devotio est.

Quid proin ad hoc idiomatis genus dicunt acerbi illi & crudi Spirituales, qui non verentur, perinde ac si nullius momenti ea res esset, damnare sine ullo discrimine omne sensibile non distinguendo actus, in quibus sensibile finis rationem habet, ab iis, in quibus non nisi medij rationem habent ad spirituale tanquam finem?

Quid ergo dicunt illi? Ecce quid dicant. Dicunt, quòd ad viam exteriorem pertinet, loqui de DEO: ad viam exteriorem examine particulari ad vitiorum extirpationem incumbere; ad viam exteriorem, examine particulari virtutes excolere; ad viam exteriorem, uti ex parte sua variis industriis idoneis ad proficiendum in via spiritus, ut sunt carnis maceratio, cinctus asperi, jejunia, sui diverberationes; ad viam exteriorem, crebrò ardentes divini amoris actus elicere: ad viam exteriorem, studere solitudini & silentio; ad viam exteriorem, presentem sibi fingere DEUM, representando illum Phantasia penicillo nunc ut Medicum, aliàs ut Pastorem, iterum aliàs ut Patrem, aut ut Dominum; Quæ fuit industria tantoperè olim laudata à S. Teresa. Ut rem ver-
 bo, ad viam exteriorem; facere omne illud quod artis aliquid
 & Meditationis habet. Et idcirco tandem concludunt, quòd
 et si hæc via mala non est, eâ tamen ad Perfectionem per-
 venturus sit nemo, imò ne passum quidem unicum pro-
 moturus.

O Beati Cælices, quos video tanto studio hanc trivisse viam, quomodo tandem vos evasistis Sancti, & Sancti tam conspicui, Sancti tam inclyti, si vos hæc viâ nec passum quidem unum ad Perfectionem profecistis? Unquàmne exivistis hac semitâ, et si exteriore? Haud sanè.

D d

Imò

Imò cavissetis semper studiosissimè, ne pedem extra illam poneretis. Et quâ id causâ? an non fatiùs erat ambulare semper viâ tantùm interiore? *Hæc est via*, quæ hodie vocatur, *verè Spiritualium*: *Et hi*, ut affirmari audio, *sunt illi, qui semper ambulant spiritu sublevato ad præsentiam Domini mediâ Fide purâ, sine imaginibus, sine formis, sine figuris, sed magna cum securitate & fundata, in quo? in DEO? non, non: fundata in tranquillitate, quæ tam repente mutari potest in tempestatem; in quiete interiore: quam tam bellè imitari & simulare potest malignus ille spiritus, qui vocatur Conciliator somni.*

Sed ego jam porro nihil subibo laboris; si enim meditando ambulo per viam exteriorem, ambulo per viam similem illi, per quam ambulant omnes illi, qui sacras venerantur Imagines; omnes qui pro sacro Tribunali se accusant; omnes, qui divina se Dape pascunt; omnes qui primo quoque mane DEO in sacris Altaribus Sacrificium incruentum offerunt, non rarò illa dulcibus lacrymis aspergendo. Et quicumque hæc faciunt, nunquam passum unum in perfectionis semita promovebunt.

O vituperia! O Censuras! O Calumnias nimis quàm ignominiosas, quibus laceffuntur Animæ tam DEO addictæ! sed cur ego sensum tam acrem præ me fero? an non in eo ago perperam? agerem enim verò perperam, si amoris me proprii spiritus tam vehementer commoveret. Verùm ego moveor, aut certè moveri mihi videor, pio Zelo tuendi honorem, non meum (quid enim interest hunc lædi?) sed totius Ecclesiæ, Matris meæ carissimæ, pro quo propugnando non tantùm atramento vilissimo, sed sanguini etiam meo parcere non debeo, sed libens volens illum
pro-

profundere, atque utinam vel iste alicujus esset pretij, quamdiu meus est!

Ubi tandem, per Superos, docuit Sancta Ecclesia, quòd quisquis opera facit, quibus aliqua sensuum exercitatio conjuncta sit, nunquam vel passum unum promovere possit in via Perfectionis? Imò Animæ magis studiosæ perfectionis illæ ipsæ sunt, quas ipsa magis dignas existimat iis actionibus, quibus aliqua sensuum exercitatio conjuncta est: dum Animæ perfectionis magis studiosæ sunt, quas Sanctissimorum in Ecclesia mysteriorum & Sacramentorum usu magis dignas judicat. *Perfectorum est solidus citibus; eorum qui pro consuetudine exercitatos habent sensus ad discretionem boni & mali.* Scio hîc sensuum nomine Apostolo venire internos. Sed nōne isti ipsi sunt, quibus semper utitur, qui meditatur? an enim, qui meditatur, manibus, oculis, auribus, naribus utitur? sensibus ille internis utitur. Accipit ille, non diffiteor, argumenta circa quæ sese exercitet, etiam ab eo, quod sensuum externorum organa ipsi repræsentant. Sed quid hinc incommodi? Ad Divinum honorem conspirent oportet, sensus omnes, quos donavit nobis DEUS, sive externi, sive interni illi sint.

Hebr. 5.
v. 14.

VI.

Quando Christus mulieri Samaritanæ affirmavit, venisse jam tum tempus, quo veri DEI adoratores adoraturi ipsi essent, in spiritu & veritate: *Venit hora, & nunc est, quando veri adoratores adorabunt Patrem in spiritu & veritate:* Quid Joh. 4. eâ verborum formulâ indicare nobis voluit? Num ille fortassis improbare obliquè voluit omnem cultum religionis, qui DEO exteriori exhibetur? improbare Imagines? improbare

D d 2

probare

Maldon.
in Joh. c. 5.
n. 23.

2. 2. q. 80.
a. 7. ad. 2.

probare figuras? improbare formas? improbare actiones omnes, quotquot uspiam essent, sensibus objectas, & omnes veros Patris adoratores inducere ad illum solo cultu & veneratione interna afficiendum? Hoc est ipsissimum, quod Calvini Sectatores cuperent, qui his Christi è verbis argue-
re ausi sunt, Christianos, si DEUM, ut debent, adorare velint, adorare illum debere in pura Fide. *Evellenda est Heresis Calvinistarum, qui in spiritu & veritate adorare interpretantur solâ adorare Fide.* Ita hoc loco Maldonatus monuit. Non igitur hoc est, quod Christus verbis istis innuere voluit. Quid ergo? edifferet id nobis S. Thomas; nimirum quòd veri adoratores adoraturi essent Patrem *præcipuè in spiritu & veritate; non unicè.* *Loquitur Dominus, quantum ad id, quod est principale in cultu divino, & per se intentum.* Ejus rei ratio est: quia olim Judæorum plerique sistebant in cultu illo externo, quem DEUS ipsis præscripserat, in illis oblationibus, illis hostiis, illis lotionibus, illis peregrinationibus, illis orationibus, quibus id spectabatur, ut eorum in animis excitaretur amor erga bonum illum Dominum, qui ipsorum causâ descensus erat è caelo in terras, ad eos redimendos, & non progrediebantur ad jungendos cum actionibus illis externis actus internos venerationis, submissionis, æstimationis, desideriorum ardentium, tanto DEO debitos, quique debebant esse spiritus illius corporis, & veritas ejusmodi repræsentationis. Deinceps autem, dixit Christus, aliter res se habituras, plerosque enim Christianorum longè pluris facturos, id quod internum, quàm quod externum est. Non tamen idcirco externum damnandum penitus, tanquam infructuosum: cultus siquidem externus necessarius est in quacunque Religione, non minùs quàm internus; cum il-
la de-

la debeat esse nota; & idcirco sicut inter Judæos deesse non poterant ritus quidam ac cæremoniæ externæ, ita nec apud Christianos deesse possunt; etsi utrique non idem significant. Judæorum siquidem ritus id significabant, ipsisque revocabant in memoriam, quòd venturus cælo esset Servator, qui eos redimeret; nostri autem Ritus ac Cæremoniæ signa sunt ejusdem jam cælo lapsi, & tanta nostro bono passi, ut his excitati signis eum agnoscamus, & rependamus absque fine gratias pro favore omnem æstimationem supergresso.

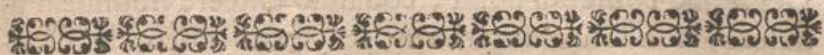
Si proinde his in foliis, debito cum respectu ac reverentiâ, aperire me oportet & explicare, quod sentio, huic ego Idiomatici & loquendi rationi conformare me nequeo; quæ tamen hodie nonnullis spiritûs Magistris tam est familiaris. Necessè est collocare se aut sistere coram DEO in pura fide; necessè est transigere tempus fide; necessè est stare conjunctum cum DEO continuò, sed in pura fide. Legi nonnihil in operibus Sanctorum, qui tractant argumentum Orationis, nec tamen invenio illos ejusmodi vocabulo sic passim usos: imò nescio an unquam eo usi sint. Hoc saltem certum, eos nunquam isto usos in sensu, & sine excludendi omnes alios actus, etsi inter se diversos, amoris, agnitionis, laudis, pœnitudinis, doloris sincerissimi, oblationis, qui omnes cum actu Fidei optimè jungi possunt, quin illa semper omnium eorum vicem suppleat. Quare cum hoc Fidei puræ vocabulum cceptum sit valde usurpari ab Hæreticis, ab iis approbatum, æstimatum, aut saltem ab iis abusu corruptum; quomodo tandem hodie eodem tanquam basi solidissimâ, niti & illi superædificari potest tota fabrica, seu ædificium Contemplationis sacræ? Et ego repeto, hoc vocabulum ad sensum meum planè, pe-

nitusque nihil facere; novi siquidem perbene, Apostolum usum vocabulo cordis puri, conscientiae purae, manuum purarum, quibus ille indicavit puritatem ab omni labe; nunquam tamen scio usum illo altero Purae Fidei.

Quam enim quaeso vim habet hoc epithetum *Pura* adjectum *Fidei*? mundamne & nitidam significat Fidem, an verò Fidem solam? si mundam & illimem, valdè superfluum est: neque enim potest esse vera nostra Fides, & non esse munda ab omni sorde: Fides siquidem ipsa est, quae hominem purgat ab omnibus falsitatibus, quibus adeò *sedatum* illum invenit: *Fide purificans corda eorum*. Si autem significat solam fidem, quae tandem laus est ista? an non melior est fides comitata ratiocinio ipsam reverito? comitata Scientiã, Sapientiã, Experienciã DEI, comparatã usu contemplationis, Amore, Dolore, Contritione, & pluribus actibus reverentiã erga illum, etiam externis, quam sit fides sola, derelicta tanquam in quadam, ut sic dicam, Insula, in interno? Verum est, quòd cum se subtrahit DEUS, & sicca sunt in Anima omnia, debeat illa scire regere se etiam cum sola Fide. Sed aliud est dicere nobis, quid sit agendum, cum nolentes versamur in ejusmodi statu; aliud quòd ipsi nostrã optione debeamus nos collocare in tali statu. Prius illud est, quod docemur à Sanctis, dum monent, tempore penuriã & caritatis, debere nos vivere solã quadrã Fidei, cum hæc sit sufficiens ad nos sustentandos & alendos: *Iustus autem meus ex fide vivit*. Posterior illud est, quod tantopere jactant Hæretici, dum prædicant, nihil aliud unquam, præter unam Fidem esse curandum.

Jure ac meritò reprehendi mereor, si in re tanti momenti non ostendo, quòd loquar tam constanter, tamque solidè,

solidè, quàm res ipsa postulat: unde ab eo, qui hæc leget, veniam postulo, si hac occasione palàm facio magnam illam æstimationem, quam quemlibet Ecclesiæ filium habere decet, non eorum tantùm, quæ intus sunt, sed eorum quoque, quæ foris; quamvis hæc aliqui tam nihili faciant, ut dicant esse viam Incipientium: sic enim manifestum faciam, quàm falsum sit, solam potius Fidem æstimandam, quàm Fidem conjunctam illis actibus etiam sensibilibus, quos in suum obsequium admittit.

Caput IV.

Quanti facere debeant Fideles veri omnes non interiora tantùm, sed etiam exteriora, dummodo rectus servetur Ordo, quo sensibile referatur ad servandum Spirituali?

I.

IN omni arte excellenti ratum fixumque habetur, quòd summi conatus denique plus obsint, quàm profint. Hinc Pictores egregij, qui præ aliis proclives sunt ad ostentandum, quantum ipsorum mens ac manus possint, lata velut lege conatus eos fugiunt: nec minùs, proportionem suam, illos fugiunt Sculptores ac Scriptores; & præ his qui sublimem ac veram Eloquentiam profitentur. Rationem autem ejus rei hanc esse arbitror: quia cum Ars id spectet, ut imitetur naturam, videtur ista nimis superbam se prodere, quando non tantùm æmulatione animosâ illam assequi, sed etiam superare laborat.

Cete.